

FOZ DO IGUAÇU

Grad ispod duge

„Boravak u brazilskom Foz do Iguacu jedno je od putovanja na kojima sam se osjećala najsigurnijom. Nikad dalje nisam bila od doma, i bila sam sama, ali osjećala sam se fantastično sigurno i mirno – pomalo paradoksalno, zar ne?“

„GRAD SMJEŠTEN U SAMOM SRCU JUŽNE AMERIKE, POZNAT PO IMPRESIVNIM SLAPOVIMA CATARATAS DEL IGUAÇU, OVE JE GODINE BIO DOMAĆIN MEĐUNARODNOG TERMALNOG SAJMA TERMATALIA – I TO JE BIO RAZLOG MOG POSJETA. TKO ZNA KAD BI ME INAČE PUT ODVEO DO DALEKOG BRAZILA“

Autorica: Andrea Šitum

O sjećaji i dojmovi se polako sliježu, iza mene je sada već tjedan dana užarenog zagrebačkog asfalta, i to nakon avionom prijeđenih 24.000 kilometara u samo tjedan dana, a srce još uvijek pjeva u ritmu brazilske sambe i *bossa nove*.

Što sam radila u Brazilu tjedan dana? Posjetila sam sajam termalnog turizma Termatalia u Foz do Iguaçu, gradu smještenom u samom srcu Južne Amerike, u dalekom Brazilu, na mjestu na kojemu rijeke Parana i Iguaçu stvaraju prirodnu granicu između Brazila, Argentine i Paragvaja.

U Foz do Iguaçu hrle turisti iz cijeloga svijeta žudeći za time da uživo vide jedno od svjetskih čuda – slapove Cataratas del Iguaçu, koji oduzimaju dah već kad ih vidite iz aviona. A vidjeti ih izbliza – to je, pak, neka druga priča. Tek sam u Brazilu saznala da su proglašeni jednim od sedam svjetskih čuda i mogu reći da zaista zasluženo nose tu prestižnu titulu. No, ipak krenimo redom. Kako doći do njih?

Tri aviona i 12.000 kilometara

Ako krećete put Brazila iz Hrvatske ili iz regije, vjerojatno će vas prvi avionski let odvesti do nekog od većih europskih gradova – Frankfurta, Pariza, Rima ili Züricha. Ja sam letjela Croatia Airlinesom iz Zagreba do Frankfurta, potom Lufthansinim zrakoplovom do Sao Paola – taj je let trajao 12 sati – pa od Sao Paola do svog odredišta brazilskom

kompanijom Latam Airlines. Noćni let iz Frankfurta je zaista bio dug, pogotovo za nekoga tko nikad ne spava u avionu i ne putuje u *business*-klasi, ali tople, vlažne maramice koje stjuardese donose svako malo, odlična hrana u Lufthansinu zrakoplovu, romantični filmovi na koje sam isplakala dušu, meditacije i lagana mjuzika koju sam slušala te više nego dovoljno mjesta za protegnuti noge, čine taj prekoceoanski let čak i ugodnim.

Čim sam sišla s aviona, odlučila sam američke dolare zamijeniti za brazilske reale, i to se pokazalo kao jedina pogreška tijekom cijelog putovanja. U službenoj mjenjačnici na aerodromu u Sao Paulu zamijenili su mi 100 američkih dolara za 280 brazilskih reala iako bi, prema službenom tečaju, 100 dolara trebali mijenjati za 410 reala. Pogađate, razlika između ovih 280 i 410 odlazi na proviziju mjenjačnici. Tugu zbog naivnosti i nedovoljne informiranosti utješila sam u velikoj zdjeli smrznutih bobica acai i banana (15 brazilskih reala) tješeci se da nije u šoldima sve te da sam barem naučila vrijednu lekciju da idući put dižem novac na bankomatu – i to je najbolje što možete napraviti jer se provizija kreće „samo“ od 15 do 30 reala (maksimalno 45 kuna). Nakon toga sam sjela na avion za Foz do Iguaçu, koji me do tamo odveo za sat i petnaestak minuta. Naravno, do Foz do Iguaçu možete doći i iz Rio de Janeira, a taj će let trajati nekih dva sata.

Ostavi predrasude i samo kreni

Dakle, sve pretpostavke i predrasude koje sam eventualno imala o Brazilu raspršile su se brzinom munje čim sam stigla u Foz do Iguaçu. Rekli su mi da se obavezno moram cijepiti protiv žute groznice, ali sam odlučila da to neću učiniti jer u Brazilu tek počinje proljeće pa sam pretpostavljala da je tada aktivnost komaraca niska. I dobro sam napravila, jer se ispostavilo da je ta bolest u području Parana istrijebljena, a nije me uboo ni jedan jedini. Primjera radi, dok pišem ove retke, sjedim na terasi u zagrebačkoj Kustošiji i ne znam više čime bih se obranila od komaraca jer sam već iskušala sve. Bazukom, možda? No, šalu na stranu, ako se spremate na dulje putovanje Brazilom, svakako se cijepite, jer

Foto: Andrea Šitum

Slapove Iguazu hrle vidjeti turisti iz cijeloga svijeta

mog hotela Vivas Cataratas nekih pola sata vožnje glavnom ulicom. Kad sam se ujutro malo odmorila, zamolila sam recepciju da mi nazove taksi koji će me odvesti do hotela u kojem se održava konferencija. Taksi je stigao u samo nekoliko minuta. Očekivala sam da će iz hotela skrenuti lijevo i glavnom ulicom doći do mog odredišta, ali vozač je krenuo nekim drugim putem.

Isprva sam bila kul, međutim kad sam vidjela da se cesta sužava, da postaje sve neravnija, da pokraj mene promiču polja banana, neka ustanova koja je sličila na strogo čuvani zatvor i kuće koje se baš i ne mogu pohvaliti da su sagrađene zadnjih desetljeća – osjetila sam laganu paniku i pokazala vozaču mo-

TERMATALIA TERMALNI MOST PREKO KONTINENATA

Foto: Andrea Šitum

Foto: Andrea Šitum

Ove se godine u brazilskom gradu Foz do Iguazu, od 12. do 15. rujna, održala Termatalia, međunarodni sajam termalnog turizma. Termatalia je jedini međunarodni sajam specijaliziran za zdravstveni i wellness-turizam koji povezuje Ameriku i Europu i ima za cilj promicanje prirodnih resursa – termalne vode i termalnog turizma. Iako sam bila na velikom broju sajmova s područja zdravstvenog i termalnog turizma, Termataliju svakako valja istaknuti kao svijetli primjer vrhunski organiziranog sajma tijekom kojeg se obraća pažnja na svaki, pa i najmanji detalj.

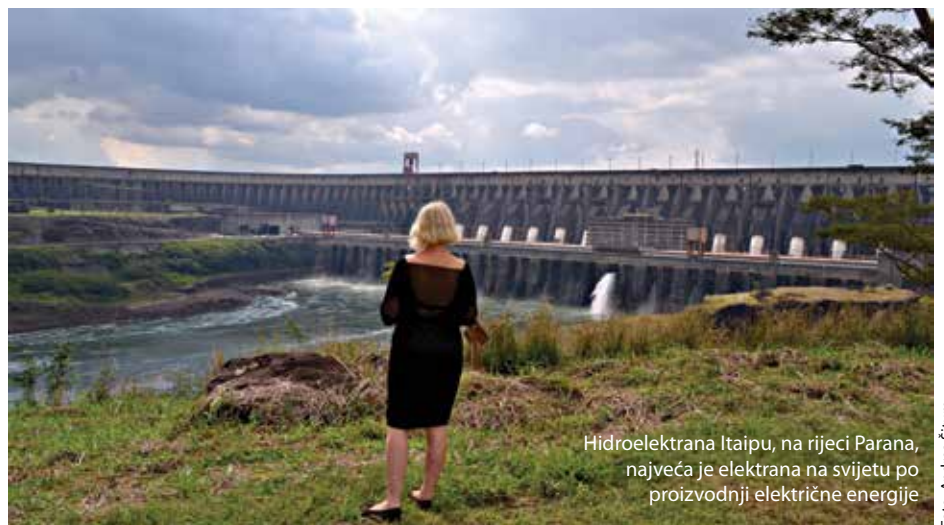
žuta groznica još nije istrijebljena na sjeveru zemlje.

Rekli su mi i da se pripazim gdje i što jedem jer da se u Brazilu obavezno pati od probavnih smetnji, barem prvih nekoliko dana. Kušala sam sva lokalna jela do kojih sam mogla doći, a probavna flora je ostala očuvana. Ponijela sam sa sobom i probiotike i aktivni ugljen, ali mi na sreću – nisu trebali. Također, rekli su mi da pripazim kako me netko ne bi opljačkao, no hodala sam Brazilom i u grupi novinara i sama i nailazila samo na srdačne, tople, pristupačne i čak pomalo sramežljive ljude koji poprilično slabo govore engleski. No, kad se oči razumiju, razumiju se i ljudi.

„Não se preocupe, senhora“

U svih ovih sedam dana osjetila sam strah i neizvjesnost samo u jednom jedinom trenutku. Budući da me mučio *jet lag* i da sam prilično loše spavala, jednog sam jutra odlučila preskočiti press-trip i grupi novinara pridružiti se popodne, na sajmu Termatalia u Recanto Cataratas Hotelu, udaljenom od

„AKO ŽELITE OSJETITI
PRAVU ENERGIJU
VODE, KRENITE
U AVANTURU
UPOZNAVANJA
SLAPOVA IGUAÇU BEZ
KABANICE. OTUŠIRAT
ĆETE SE KAO NIKAD,
BIT ĆETE MOKRI
DO GOLE KOŽE, ALI
OSJEĆAT ĆETE SE
NIKAD ŽIVLJE“

Hidroelektrana Itaipu, na rijeci Parana, najveća je elektrana na svijetu po proizvodnji električne energije

Foto: Andrea Šitum

ŠTO DOŽIVJETI, VIDJETI, KUŠATI?

Pored svih kilometara koji čine Brazil, moglo bi vam se učiniti kako je Foz do Iguacu samo mali dio. No, pruža jedinstvena iskustva, doživljaje i uspomene koje ćete s radošću nositi dalje. I unatoč svim kilometrima, vratiti se po još.

1. Cataratas del Iguacu

Naravno, niste prevalili toliki put da ne biste posjetili Cataratas del Iguacu. Pogled na jedno od novih sedam čuda prirode nikoga ne ostavlja ravnodušnim, a možete ih doživjeti s brojnih vidikovaca strateški smještenih duž staze. Još jedna posebnost slapova je što su smješteni u jednoj od rijetkih preostalih kopnenih prašuma u Južnoj Americi, Atlantskoj prašumi, koja je utočište za više od 2000 biljnih vrsta, oko 400 vrsta ptica, 80 vrsta sisavaca i nebrojene vrste insekata. www.cataratasdoiguacu.com.br

2. Safari Macuco

Ovaj će vas safari pošteno smočiti i priuštiti vam dobar tuširanac. Riječ je o jednoj od najtraženijih atrakcija u Nacionalnom parku Iguacu, koja vas u brzom čamcu, između podvodnih stijena, kroz vodenu izmaglicu i moćnu rijeku vodi sve do slapova Iguacu. Da, tuširanje je neizbježno! www.macucosafari.com.br

3. Hidroelektrana Itaipu

Hidroelektrana Itaipu najveća je elektrana na svijetu po proizvodnji električne energije. Nalazi se na rijeci Parana, sedmoj najvećoj u svijetu, koja ujedno čini i prirodnu granicu između Paragvaja i Brazila. Sama riječ *itaipu* potječe iz jezika Guarani Indijanaca, a znači „raspjevana stijena“. www.itaipu.gov.br

4. Parque de Aves

Zakoraćite u prirodno stanište autohtonih ptica Atlantske prašume, jer se u najvećem parku ptica Latinske Amerike, Parque de Aves, možete susresti s egzotičnim vrstama, uključujući tukane, crveno-modre are, grimizne ibise, flaminge i papige. www.parquedasa-aves.com.br

5. Tromeda država

Marco das Três Fronteiras granično je područje u kojem se spajaju tri države – Paragvaj, Argentina i Brazil – te dvije rijeke, Iguazu i Parana. Mjesto je to koje ujedinjuje tri zemlje i njihove bogate kulture u jedinstvenu geografsku točku. www.marcodastresfronteiras.com.br

6. Caipirinha na svakom koraku

Ovaj brazilski nacionalni koktel bazira se na alkoholnom piću cachaça, vrsti brendija nastaloj od šećerne trske. U Brazilu se, pogađate, pije kao voda – s limunom, jagodom, ananasom...

Foto: Andrea Šitum

S papigama se možete fotografirati, ali im ne prilazite preblizu – glasilo je naputak čuvara parka. No, 'moja' je papiga ipak bila raspoložena za nekoliko selfija

7. Feijoada – „must try dish“

Feijoada je tradicionalno brazilsko jelo od crnoga graha i nekoliko vrsta mesa – dovoljno zasitno da se jede i samo. Poslužuje se uz rižu, raštiku ili drugo zeleno povrće, s posipom od krušnih mrvica i špeka, uz pohane banane i krišku naranče. Poslužene u kompletu, boje feijoade trebale bi predstavljati boje brazilske zastave: crna – meso i grah, bijela – riža, zelena – zeleno povrće i žuta – naranča.

8. Marakuja teče u potocima

Budući da je Brazil (uz Paragvaj i Argentinu) domovina ovog voća, naravno da ćete je vidjeti na svakom koraku. Brazilci od nje najčešće rade voćni sok, koji izgovaraju „marakuža“.

9. Aiii, samba!

Rafain Churrascaria Show mogao bi se bez problema održati u Las Vegasu – uz *all-you-can-eat-buffet* s tipičnim brazilskim jelima, dvosatni plesni spektakl vodi vas kroz tradicionalnu glazbu i plesove sedam država Latinske Amerike. Argentinski tango, tradicionalne pjesme Meksika, andska glazba, capoeira i samba iz Brazila... sve je tu.

Foto: Andrea Šitum

10. Nemojte preskočiti doručak u hotelu

Kako započeti dan nego uz voće? Za doručkom sam guštala u ponudi voća: papaja, ananas, mango, dinje, banane, džem od ananasa, džem od papaje i biskviti s marakujom i kokosom. Blaženstvo! Brazilci također jedu mnogo ugljikohidrata, pa je za doručak bilo posluženo mnogo vrsta slatkih peciva s različitim dodacima, ali i hladno cijedeni sokići od svih egzotičnih voćki koje možete zamisliti.

Foto: Andrea Šitum

11. Družite se s quatjima

Ovu vrstu rakuna pronaći ćete na svakom koraku u parku Cataratas del Iguacu. Znatiželjne će životinje u potrazi za hranom ugarati svoju njuškicu u svaku torbu. Jako su proždrljivi, ali ih ni slučajno nemojte grubo otjerati jer bi vas mogli ugristi. Ja sam se sa svojim prijateljima dok mi je pokušavao pretražiti sadržaj torbe.

12. I dobro se odmorite

I pored svega mi je ostalo vremena za ljenčarenje u hotelu, i to sa stilom, dok ti iznad glave lete papige, orhideje rastu na palmi, a na zvučnicima svira samba (uz neizbježnu caipirinha u ruci)... Odmorite se malo, zastanite i upitajte se to brazilsko čudo života!

Foto: Andrea Šitum

bitel s imenom hotela. Kao, možda me nije dobro shvatio.

„Não se preocupe, senhora“, došao je odgovor uz gestikulaciju rukama da je krenuo sporednom cestom koja ide oko grada i kojom ću stići i brže i jeftinije nego glavnom ulicom. Njegove tople oči ulile su mi povjerenje i iako sam na trenutak požalila što sam se uputila sama, kako mi je vozač obećao, tako je i bilo – došli smo do hotela sporednim putem prepunim rupa, kroz krajolike koje sam dosad vidjela samo u filmovima, a vožnju sam platila s 30 reala (oko 45 kuna) i malo straha. Primjera radi, kad sam se dva dana kasnije vraćala taksijem glavnom ulicom – vožnju sam platila 45 reala (oko 70 kuna). Ali, isplatilo se. Bio je to kratki uvid u iskustvo nepatvorenog Brazila. Onog malo udaljenijeg od fancy-resorata u

kakvima sam odsjela. Kad sam svojim kod kuće poslala snimku, rekli su mi: „Hej, pa ti si u drugom svijetu!“

No, kad se sada prisjetim, boravak u Foz do Iguaçuu jedno je od putovanja na kojima sam se osjećala najsigurnijom ikad. Nikad nisam bila dalje od doma i nikad se nisam osjećala bolje. Pomalo paradoksalno, zar ne?

To se zove energija vode!

Foz do Iguaçu je grad koji živi na vodi i od vode. Nalazi se u neposrednoj blizini nevjerojatnog čuda prirode, Cataratas del Iguaçu, slapova koji se protežu preko gotovo tri kilometra širine. Sustav slapova ima 275 slapova ili katarakta, a hrani ih rijeka Iguaçu, koju poprilično dramatično sijeku na gornji i donji tok. Najviši od tih slapova, nazvan Vražje ždrijelo (Garganta del Diablo), pada s visine od 80 metara u ponor trajno zakriven vodenom izmaglicom. Za usporedbu, slapovi Iguaçuu gotovo su dvostruko viši od slapova Niagare, a visinom ih, sa 108 metara,

Foto: Andrea Šitum

S pr-menadžericom sajma Termatalia Silvijom Pardo Dominguez

MOĆNA RJEKA

Poznati Cataratas del Iguaçu ima 275 slapova, a hrani ih rijeka Iguaçu, koju na dramatičan način sijeku na gornji i donji tok

nadmašuju samo Viktorijini slapovi na granici Zambije i Zimbabvea.

Količina vode koja protječe slapovima jednako je zapanjujuća. U prosjeku, svake sekunde slapovima proteče 1500 kubičnih metara vode. Ovisno o dobu godine,

količina vode može iznositi čak 13.000 kubnih metara u sekundi – dovoljno za popuniti pet olimpijskih bazena – osobito tijekom kišnih mjeseci, od studenog do ožujka. Stoga ne čudi da su slapovi 1984. godine uvršteni na UNESCO-ov popis svjetske kulturne baštine, i to zasebno kao Nacionalni park Iguaçu u Argentini i Nacionalni park Iguaçu u Brazilu.

Ako, pak, želite osjetiti pravu energiju vode, što je i bio lajtmotiv ovogodišnjeg sajma Termatalia, krenite u avanturu upoznavanja slapova bez kabanice. Otuširat ćete se kao nikad, bit ćete mokri do gole kože, ali ćete se osjećati življe nego ikad. Ne sjećam se kad sam posljednji put iskusila takvu djetinju radost i sreću, zajedno sa

svojom prijateljicom iz Španjolske, Silvijom Pardo Domínguez, koja radi za Expourense, organizatora sajma Termatalia, i Célijom Reginom de Andrade, municipalnom tajnicom Turističke zajednice Foz do Iguaçu, s kojima sam obilazila vodopade i lovila duge koje su se pojavljivale na svakom koraku.

Bile smo blagoslovljene što se naš posjet dogodio tijekom prekrasnog, sunčanog dana, pa je bio popraćen dugama različitih oblika i veličina. Pa zar samo to nije dovoljno da se u vama probudi djevojčica koja ponovo počinje vjerovati u čaroliju? Moja se probudila, i nikako da ode.

Ljepota koja čeka istraživanje

Taj se osjećaj čak pojačao tijekom safarija Macuco, kad sjedate u brze čamce s motorima od 400 konja koji vas voze između brzaca rijeke, a vozač pritom izbjegava goleme stijene koje se nalaze s obje strane rijeke i naposljetku vas dovede na tuširanje života – pod golemi slap. Ne vidiš ništa, ne čuješ ništa osim huke vode, mokat si k'o miš i ništa ti ne ostaje suho – ni odjeća ni donje rublje, vrištiš na najjače i osjećaš se ludo dobro, fantastično, energizirano! Mogu samo reći da svima vama u životu želim jedno takvo tuširanje.

I nakon tuširanja sam znala – nema te sile koja bi me mogla spriječiti da posjetim Brazil još jednom, jer toliko je toga lijepoga ostalo za istražiti. Drugi put planiram otići u Rio de Janeiro i Sao Paolo, malo ih bolje upoznati, ali u Foz do Iguaçu, grad ispod duge, sigurno ću se vratiti. Jer taj fling treba ponoviti. Barem još nekoliko puta.

Za sada stoga kažem: adeus, Foz do Iguaçu! Samo jedno malo doviđenja. Donijela sam komadić tebe sa sobom u srcu u Hrvatsku. I tu ostaješ.

KOLINDA JE ZVJEZDA, A ZA HRVATSKU ZNAJU SVI!

Kad sam stigla u Brazil na sajam Termatalia, kao jedna od samo nekoliko europskih predstavnica, mislila sam da ću svima morati objašnjavati gdje je moja mala Hrvatska. Primjera radi, Sao Paolo ima 12,5 milijuna stanovnika, a Hrvatska ni četiri milijuna. Mala smo zemlja, ali svi znaju za „Bela Croácia“ i za našu predsjednicu, koja je cijeloj Latinskoj Americi primjer – spontanosti, seksi žene, skromnosti (jer je prati glas da je kupila kartu za vlak kojim je došla do Rusije na Svjetsko prvenstvo u nogometu, rasprodala svu imovinu da pomogne repki i nakon toga sama

vozila autobus s našim reprezentativcima?!). Istu sam stvar čula i od Brazilaca, i od Argentinaca, i od Peruanaca, i od Meksikanaca... Treba li pritom reći da su mi svi sudionici konferencije rekli kako su navijali u finalu za našu repku? Ne poznaju nas, međutim, samo po predsjednici. Poznati smo i po Dubrovniku, Splitu i Zagrebu, otocima... „Bije“ nas glas da smo jedna od najljepših zemalja na svijetu. Pa ako to nije dobar vjetar na kojem naš turizam treba zaploviti, ne znam što jest. Trebamo biti zahvalni za PR koji sami ničim nismo mogli platiti. Ma što bilo tko od nas mislio o tome.

Foto: Andrea Šitum

Termatalia se vraća u Ourense

Budući da se sajam Termatalia naizmjenice održava u Španjolskoj i zemljama Latinske Amerike, u 2019. godini, nakon brazilskog Foz do Iguacu, ponovno se vraća na Stari kontinent. Tako će se 19. izdanje Međunarodnog sajma termalnog turizma Termatalia održati u Ourenseu u pokrajini Galiciji, termalnoj kolijevci Španjolske. www.termatalia.com

Tuzla – neotkrivena city break-destinacija

Čevapi, bamija, begova čorba i – more u srcu grada. Dok su donedavno sinonimi za Tuzlu uključivali sol i ugljen, od nekadašnjeg industrijskoga grada Tuzla postaje sve atraktivnija turistička destinacija, ponajprije zahvaljujući kupalištima Pannonice, jedinom kompleksu slanih jezera u Europi.

www.tztz.ba

Foto: Andrea Šitum

Foto: Reviderm

Reviderm: novo lice ljepote

Njemački brend Reviderm predstavio je novi izgled sve popularnije linije dermokozmetike. Cjelovit pristup njezi kože i filozofija „true care“ u kojoj važan dio čine aktivni sastojci koji ciljano djeluju na stanja i probleme kože, ono je što ovaj brend izdvaja od ostalih na tržištu.

www.reviderm.hr

FLASH NEWS

Došli, vidjeli, probali

Pripremila: Viktorija Antolković

Ako razmišljate o novoj city break-destinaciji, što kažete na Tuzlu, koja osvaja slanim jezerima u srcu grada? Ili ste više za aktivan odmor u Falkensteiner resortu, a možda maštate o svijetu termalnih užitaka? I za kraj, novosti stižu i iz beauty-svijeta, gdje dva kozmetička brenda predstavljaju svoje novitete

Foto: Filip Braja

Jedinstveni sportski i ekološki resort

Falkensteiner Punta Skala nastavlja se razvijati kao sportski i ekološki resort s jedinstvenom ponudom u Hrvatskoj. Pozicioniranju resorta kao sportske destinacije pridonijet će nove investicije – gradnja sportskog centra s profesionalnom dvoranom za fitness, prostorijama za jogu, bowling-arenom, sportskim barom...

www.falkensteiner.com

STIGLA JE REVOLUCIJA LUKSUZNE NJEGE KOŽE

U Tkalčićevoj ulici u Zagrebu predstavljen je prvi hrvatski premium brend preparativne kozmetike, Skinfinity. U Skinfinityjevu asortimanu možete pronaći sve za njegu lica, tijela i ruku, a kozmetika se proizvodi u vlastitom proizvodnom pogonu u Zagrebu, u skladu s najvišim europskim standardima.

www.skinfinity.hr

Foto: John Pavlish